

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 28.—
za pol leta . . . » 13.—
za četrt . . . » 6.50
za en mesec . . . » 2.20
za Nemčijo odoletno » 29.—
za ostalo inozemstvo » 35.—

V upravnistvu:

za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta . . . » 11.20
za četrt . . . » 5.80
za en mesec . . . » 1.90
za pošiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

Inserati:

Enostopna petivtrata (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . » 13 »
za trikrat . . . » 10 »
za več ko trikrat . . . » 9 »

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvtrata
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 4 strani.

Kdo vzgaja uskoke?

(Iz učiteljskih krogov.)

»Učiteljski Tovariš« poroča o uskokih. »Narod« jadicuje o izdajalcih in tudi drugi napredni listi pišejo o koristolovcih, odpadnikih. Izšel je bombastičen poziv k letošnjemu Zavezniemu zborovanju. Torej precej ropotanja.

Ne more biti vse dobro v Jelenčevem kraljestvu. Javna tajnost je, da bi bil že lansko leto zletel raz predsedniški stolček, da ni v »Tovarišu« milo prosil in rotil še za enkrat složnega nastopa.

»Zaveza« potrebuje svežega življenja. A kdo ga naj donese? Stari, liberalno-okosteneli pritiskovalci kljuk? Mlajše moči? Jim ne puste do besede. »Zaveza« bi dobila potem drugo lice. Dvomite? Ali bi res ne bil mogoč dan sprave celokupnega slovenskega učiteljstva z mislimi in težnjami ogromne večine slovenskega ljudstva? Stara, z birokratskim liberalizmom prepojena kri seveda ne prenese niti takih predstav, kaj šele istine!

Odkrito rečeno: »Zaveza« z večino svojih društev je danes pravzaprav mrtvo telo.

Zborovanja okrajnih učiteljskih društev povečini redka. Udeležba slaba, tudi profesorska predavanja ne vlečejo več. Pri zborovanjih vsestranska praznosta in neznanski dolgčas, ki se izpremeni, če so »pravi skupaj«, v veselo razpoloženje šele v — gostilni.

In člani? Koliko jih je? Težko vprašanje. Naj povedo generali, koliko jih plača udmino! Našteli bodo več »uskokov«, kot članov.

Kaj pa »Zavezina« zborovanja? Veliko bobnenja, napitnic, praznih fraz . . . Pozitivnih uspehov ne rode ti zbori. Izletniški značaj! Nič resnega. Duhomorni Jelenčevi ogovori, par več ali manj pone-srečenih referatov, oblatni računski zaključki in — koncert. Noči se seveda prekro-kajo. Pri glavnem zborovanju medli obrazi. Zato se pa odlikujejo mnogi sklepi zborovanj po veliki kurioznosti in ostane-ju, kar je sreča — navadno le na pa-pirju.

Pa je še nekaj, kar vleče poštene in značajne učitelje bolj in bolj od »Zaveze«. Brezprimerna obešenost Jelenčevcev na — liberalni frak. Zaman klofuta pri ced-mestni deželnozborski volitvi. V prvih trenutkih izjavlja, da je v »Zavezi« zbrano učiteljstvo zapustilo liberalno stranko, ka-kor da bi bil v to pooblaščen in kakor da bi bili vsi učitelji, — vsaj po imenu libe-

ralci. Ko pa dični predsednik »k sebi pri-de«, pa zopet izjavlja, da je učiteljstvo narodnonapredno. V potrdilo ohranila učitelja v ljubljanskem občinskem svetu mandata iz narodnonaprednih rok in tudi g. Gangl ostane oficijelno liberalen dežel-ni poslanec. — In komedija na shodu v »Mestnem domu« s slavnoznanim smeš-nim glasovanjem o izstopu iz stranke!

Svojo nesposobnost in nedelavnost pokazala je »Zaveza« za discipliniranja nekaterih učiteljev. Pričakovati je bilo vsaj protestnega shoda. A nič, prav nič ni storila v varstvo svojih ljudi. Le naj pove-do liberalni učitelji, ki so hodili za Jelen-čevo samovlado in Tavčarjevo vsemo-gočnost po kostanj v ogenj, kdo jim je kaj pomagal!

Za Jakliča pa, ki ga je hotel Hein disciplinirati, postavilo se je po svojih po-slancih slovensko ljudstvo in nič se mu ni zgodilo. Poslalo je Jakliča v deželni in državni zbor in sedaj sedi »disciplinirani učitelj« tudi v deželnem šolskem svetu.

Tako je in nič drugače. — Jelenčeva garda je spravila »Zavezo« s svojo zagri-zenostjo ob ves ugled in vso veljavo. Zato pa: garda v penziji!

Naši shodi.

Sv. Duh pri Krškem.

Minulo nedeljo, dne 25. t. m., se je vršil tukaj shod Kmetijske zveze. Udeležba je bila nepričakovano velika: zbrao se je nad 200 gospodarjev. Shod otvoril pod-predsednik K. Z. g. Andrej Pirc ter razložil pomen današnjega shoda. Nato govori g. jurist J. Adlešič o združevanju sploh, zlasti z ozirom na kmetijski stan, o kmet-ski zvezi in nje pomenu za izobrazbo in g-motni prospek kmetijskega stanu. Potem govori poslanec g. dr. J. Hočevnar, navdušeno od zbranih pozdravljen, o novi deželni vinarski zadrugi, o njenem namenu in pomenu za naše vinorodne kraje. Domači gospodarji vinogradniki so z veseljem sprejeli to poročilo ter izrazili željo, da se čim preje ustanovi v Krškem podružnica deželne vinarske zadruge, kar je g. poslanec obljubil že za to jesen. Nato poroča g. poslanec o zadnjem delovanju državnega zbora, o težkem delu, ki so ga imeli naši poslanci na Dunaju v boju proti madjarski oderuški banki, ki hoče zasuš-njiti naše brate v Bosni, o boju, ki so ga imeli proti italijanski univerzi v Trstu ter o nameravani trgovinski pogodbi, ki bi škodovala interesom našega kmetijskega stanu. Poslušalci so pritrdjevali g. govorniku, odobravalni nastop naših poslancev ter izrazili zaupanje voditeljem S. L. S. Domači g. župnik J. Žust govori navdu-

šeno in prepričevalno o kmetijskih pravi-cah in poti, kako si jih kmetje dosežejo z volitvami. Pozivlja navzoče, da se pri vsaki priliki poslužijo svoje volivne pra-vice, da dobe glas v javnih zastopih, ki jim gre. Poslušalci so z navdušenjem sprejeli govornikova izvajanja.

Uspeh shoda se je pokazal takoj: še isti dan je pristopila večina gospodarjev k Kmečki zvezi.

Ali je »Zveza južnih Slovanov« res izstopila iz »Narodne Zveze«?

V »Edinosti« čitamo: V svoji pone-deljkovi številki se bavi »Slovenski Na-rod« z mojim govorom na zadnjem veli-kem shodu v »Narodnem Domu« v Trstu ter pobija nekatere od mene navedene ar-gumente. Ne namerujem se spuščati v po-lemiko o koristnosti obstrukcije v držav-nem zboru, ker sem svoje mnenje o tem že na shodu razložil. Prisiljen sem pa do-tični članek na dveh krajih popraviti, da bi se ne mislilo, da sem na shodu neres-nično govoril.

Kar se tiče predvsem moje opazke, da so slovenski neobstrukcionisti k vsej obstrukciji molčali, priznava sicer »Slo-venski Narod« sam, da to odgovarja res-nici; no da so morali molčati, ker niso ni-česar vedeli o nameri klerikalcev za vpri-zoritev obstrukcije.

Temu nasproti si usojam opozarjati na dejstvo, da so se ravno radi že začete obstrukcije vršila pogajanja med obstruk-cionisti in vladnimi strankami in na zad-nje tudi z vlado in da so se med tem ob-držale dve ali tri seje »Slovenske Enote«, katerim edini predmet je bilo vprašanje o nadaljnjem postopanju. Po vseh teh posve-tovanjih je načelnik Udržal na konferen-ciji načelnikov klubov vsakikrat izjavil, da »Enota« nima poviada, da bi odstopila od svoje taktike, čemur so neobstrukcio-nisti molče potrdili, kakor se tudi v sejah »Enote« niso vpirali temu.

Druga opazka »Slovenskega Naroda« se tiče moje izjave, da meni o izstopu »Zveze južnih Slovanov« iz »Narodne Zveze« ni nič znano, in da vest o izstopu tudi ne more biti resnična.

»Slov. Narod« mi tu očita, da sem svoji nevednosti sam kriv, ker kljub tele-grafičnemu vabilu nisem radi tržaških vo-litev prišel v tisto sejo »Zveze južnih Slo-vanov« v kateri se je izstop soglasno sklenil.

Tu se »Slovenski Narod« očitno moti. — Dokler so trajale tržaške volitve, sem jaz prejel eno samo brzojavno vabi-lo, a ne na klubsko sejo, temveč radi gla-sovanja o proračunu. Še predno so bile

volitve v I. razredu končane, sem prišel na Dunaj. Tistikrat pa »Narodna Zveza« ni mogla biti še razbita, ker je imela ravno na mojo prošnjo sejo, da se posvetuje o pogajanjih z Lahi radi laške fakultete. Po tej seji je imel državni zbor tri dni počit-nice in se v tem času tudi ni vršila no-bena seja »Narodne Zveze«.

Takoj za tem sem bil zopet na Du-naju. Tedaj pa se je vršila tista znana konferenca Italijanov z nami, na kateri smo vsi slovenski poslanci iz Primorja nastopali kakor člani »Narodne Zveze«.

To je bilo v sredo. V četrtek in petek ni bilo nobene seje »Zveze južnih Slova-nov«, a v soboto je bil državni zbor za-ključen. — Kdaj se je torej sklenil izstop iz »Narodne Zveze« in kako se to razlaga, da se tak važen korak ni nikdar oficijelno razglasil?! Enostavno zato ne, ker ni bilo seje, v kateri bi bil tak sklep storjen.

V Rogaški Slatini, dne 27. julija 1909.

Dr. Otokar Rybář.

Španska v dveh vojskah.

Špansko državo je obiskala velika nesreča. Vojsko imajo v Maroku, doma pa dviga revolucija svojo glavo. Uboga dr-žava! Saj so se ji komaj šele zacelile rane, ki jih je zadobila v vojski z Ameri-čani, ko je izgubila Filipine in Kubo.

Vojsko v Maroku so povzročili Ka-bili, ki so začeli napadati delavce ob gradnji nove španske železnice, ki jo je gradila barcelonska družba »Compania Transatlantica«. Že lani jeseni so vjeli Kabili 70 delavcev, ne da bi bili nastopili Španci proti njim. Mavri so pa 9. t. m. zopet napadli železniške delavce in jih šest pobili. Španci so nato poslali na Ka-bile kazensko ekspedicijo. Iz pričetnih na-padov se je razvila pravcata vojska. Ka-bili imajo do 15.000 mož. Melila je močna trdnjava z 12 forti. Kabili so dobro pre-skrbljeni z orožjem in strelivom, medtem ko je v sedanjih bojih že večkrat zmanj-kalo Špancem streliva.

Doma na Španskem so močne re-publičanska, anarhistična in socialno-demokratska stranka, ki hočejo zdaj riba-riti v kalnem. Nastopajo z revolucijo. Po-ročila, ki dohajajo z bojišča in iz Špan-ske, se morajo seveda presojati zelo pre-vidno, ker skrbi »Freisinn« za to, da pred svetom umaže Špansko in zato najbrže pretirava nevarnost položaja, dasi je go-tovo nevaren, ker bi drugače ne odpravili ustavnih garancij.

Poročila z bojišča v Maroku.

Uradno se poroča 28. t. m., da so iz-gubili Španci 27. t. m. v bojih s Kabili nad

LISTEK.

Slovansko pismo.

Hvaležnost Petra Roseggerja. — Slovano-žrca. — Zlata maša Nestorja čeških ka-toličkih časnika. — »Neme«, gleda-liška igra. — Število samostanov na Ru-skem. — Snaženje ruskih duhovnih aka-demij. — Ščuvanje zoper bolgarskega kralja. — Petdesetletnica vladarstva čr-nogorskega kneza Nikole.

Nemški pesnik Peter Rosegger, ki je dal pokret k ustanovitvi fonda za ger-manizacijo slovanskih otrok, je postal nemški pesnik po prispevkih in pomoči če-ških dobrotnikov. Profesor dr. V. Svo-boda, ki je bil urednik »Grazer Tages-post«, je opozoril na nadarjenost Roseg-gerjevo v podlistku ter je poskrbel za celo vrsto dobrotnikov, ki so Roseggerju omogočili, da je iz krojaškega pomočnika postal pisatelj. Pravopisa in računstva je Roseggerja učil v Gradcu Čeh dr. Zach. Dalje sta mu pomagala Frančišek Davi-dovský, ravnatelj trgovske akademije, in Hubert Janček, pozneje profesor zgodovine umetnosti v Strasburgu. Dobrotniki Roseggerjevi so potemtakem bili Čehi, ki so mu pripomogli do sedanje njegove slave.

V nedeljo, dne 25. julija, je obhajal na Višehradu v Pragi svojo zlato mašo Pe-ter Kopal, Nestor čeških katoliških časnika-rijev in leposlovcev. Kopal je gimnazijo študiral v Jičnu na Češkem, bogoslovje je dovršil v Kraljevem Gradcu, kjer je bil 25. julija leta 1859 posvečen v duhovnika. Najprej je bil kaplan v Jabloncu, potem v jetišnici v Kartouzih, kjer je zajemal svoje izkušnje, od katerih je pozneje kot leposlovec pripravil svojim čitateljem bo-gato zetje. Po enaštetletnem službovanju kot kaplan je postal župnik na nemški župniji pri Bilinu. Od leta 1870 do l. 1882 je tu pastiral in na le-ti nemški župniji se je že v zrelem štiridesetletnem možu, v župniku Kopalu prebudil Kopal pisatelj. Sredi tujega ljudstva, oddaljen od češke-ga literarnega sveta je hrepel po kul-turnem središču češkega življenja — po kraljevski Pragi. Zato po dvajsetletnem župnikovanju je z lahkim sreem zapustil svojo nemško župnijo ter je sprejel služ-bo vikarja na Višehradu. In tu v tili vika-rijski hišici nad srebrneno Vitavo na Vi-šehradu živi letos že 27. leto in s svojim zlatim peresom vlada kot kralj z žezlom v češkem časnikarstvu in leposlovju. Na-vzlic svoji visoki starosti deluje zlatomaš-nik Kopal še z navdušenostjo, ki mu jo lahko more zavdati vsak mladenič. P. Kopal je glavni urednik in soustanovitelj najbolj razširjenih čeških tednikov »Kříž«

in »Marie«, ki se prodajata po dva vinaria. Poleg tega je glavni urednik katoliškega dnevnika »Čech«, v katerem je te dni začel objavljati svoj nov roman »Apoštol tr-hanů«. Že nekoliko desetletij piše P. Ko-pal za nedeljsko številko »Čecha« »Kul-turni listy«, ki so zelo priljubljeni in popu-larni. Zbrane spise Petra Kopala je izdala katoliška založateljstva tvrška V. Kotrba v Pragi. — K moji visoki starosti — na-pisal je o sebi Kopal v zadnji nedeljski šte-vilki »Čecha« — je pripomogla ne le do-bra korenina — moji starosti so namreč doživeli 85 let — temveč tudi zadovolj-nost in veselje do dela. Svoje pero sem posvetil cerkvi in obrambi naše duhov-ščine. To delo me blaži in osrečuje. To lepo stran — pri mnogih težavah — čas-nikarstvo ima, da kar danes še nosim v glavi, jutraj zgozda se že razleti v širok svet in da moji spisi prodirajo v ljudstvo, česar dokazuje imam vsak dan, da namreč pridno čitajo, to osrečuje in podaljšuje vek. V tem tiči skrivnost moje visoke sta-rosti in razmerne duševne čistosti.

Vsled znane pruske postave, ki pre-poveduje Poljakom na Pruskem rabiti poljski jezik pri zborovanjih, postala je Pruska torišče ne samo »nemih« zboro-vanj, o katerih smo že poročali, ampak tudi »nemih« gledaliških iger, ki se izpre-minjajo v pantomime. Eno takšno gleda-liško igro opisuje »Dziennik Bidgoski« ta-

ko-le: Poljsko društvo »Oświata« v vasi Lengu v vzhodni Prusiji je obhajalo pred kratkim 15-letnico svojega obstanka. Pri ti priliki je bila na sporedu tudi gledališka igra »Genovefa«. Ze tekom zabave so pruski orožniki prepovedali poljske pesmi, češ, da je dovoljeno peti samo v nemškem jeziku. Ogorčenje je bilo zbog tega veliko. Dvorana je bila prenapolnjena. Ako bi se bilo poslušalcem reklo, da orožnik ne do-voli igre predstavljati, kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo! Slavnostni odbor je torej sklenil, da naj se cela igra predstavlja v pantomimi. Na ta način sta se igrali dve dejanji. Naenkrat orožnik vpraša, odkod so igralci? Ko se mu je odgovorilo, da so iz sosedne vasi Skoče, prepovedal je dalj-še predstavljanje. Pri celem tragizmu je predstava imela precej humorističnih strani. V prvem dejanju n. pr., kjer se na-haja pesem »Smelo v boj«, je naenkrat zadonelo petje, ki je napravilo na poslu-šalce velik vtis. Cela pesem se je namreč pela brez besedi, po znanem načinu »la, la, la«.

Po najnovejših statističnih podatkih ima Rusija 300 moških in 228 ženskih sa-mostanov. V moških samostanih se nahaja 9707 menihov in 8104 novinci; v žen-skih samostanih je 11.870 nun in 35.559 novink. Ogromno število samostanskih novink v ženskih samostanih more se po-jasniti s tem, da ženski samostani navad-

200 mrtvih in ranjencev. Mrtvi so general Pintos in dva podpolkovnika. Izgube domačinov niso znane. Iz Melille so izgnali Maročane. Španska cenzura postopoma zelo strogo. General Morena v Melilli zahteva, naj mu pošljejo 75.000 mož. Položaj v Melilli je veleresen. Boj se vrši že pred mestnimi zidovji. Skupne španske izgube cenijo na deset višjih, veliko subalternih častnikov, do 1000 Špancev je ubitih, 1500 pa ranjenih. Posadke v Burgasu, Logronu in Viktoriji so pripravljene, da odrinejo v Maroko.

Revolucija na Španskem.

Dunajski španski poslanik je izjavil, da je položaj sicer težaven, a ne brezupen. Nevarnosti za dinastijo ni. »Daily Telegraph« in »Daily Express« poročata, da je Španska pred revolucijo. Železniška zveza med Francosko in Barcelono je prekinjena. Barcelona je brez luči, brez telefonskih zvez in brez elektriške železnice. V Geroni in Taragoni je vstaja. Socialni demokratje groze s splošno stavko. V Barcelono so odposlali sedem polkov. Časopisje v Barceloni ne sme izhajati. V Barceloni grade barikade. Vrše se krvavi spopadi. Civilni guverner je odstopil. Vojaške oblasti so ukazale, da prebivalstvo 24 ur ne sme zapustiti hiš, da izčistijo ceste. Več hiš gori. Enake so razmere tudi v San Martinu in Badaloni. Zažgali so barcelonski vstaji pet samostanov in več hiš. Artiljerija strelja z dinamitom. V Madridu so se vršile demonstracije proti kralju.

Krečansko vprašanje.

Turški ministrski svet je sklenil, da Turčija odločno nastopi, če se bodo kršile turške pravice na Kreti. Turška zbornica je priredila v svoji seji 29. t. mes. patriotično proklamacijo z ozirom na Kreto. Prečitale so se došle brzojavke, ki naglašajo, da so pripravljeni Otomanci žrtvovati življenje in premoženje za pravice Otomanov na Kreti. Nastopilo je z navduševalnimi govori več turških, albanških in arabskih poslancev, ki so izjavljali, da so pripravljeni vsi za vojsko, da raztrgajo grško zastavo na Kreti in da uničijo vladno, ki je razobesila to zastavo. Razprave so se udeležili tudi en Armenec, en Bolgar in Grk Artas, ki je izjavil, da mora rešiti vlada krečansko vprašanje tako, da ne bodo oškodovane turške koristi. — Turška vlada je naznanila v Peterburg, da zahteva hitro rešitev krečanskega vprašanja pod sultanovo nadvlado. Velevlastim je naznanila Turčija, da če se na Kreti razobesi grška zastava, nastopi Turčija energično in jo sama odstrani.

AVSTRO - OGRSKA.

O notranjem političnem položaju.

»Deutsche Volkszeitung« poroča, da odločilni krogi z največjo pazljivostjo zasledujejo dogodke v opozicijskem taboru. Pozornost vzbujajo, ker volivci odobravajo stališče obstruckijskih strank, kakor tudi, da so se poboljšali odnošaji med strankami »Slovanske Unije« in pa, ker se vabijo zastopniki strank »Slovanske Unije« k posvetovanju z ozirom na politični položaj, ki se bo vršilo sredi avgusta. Pred državnozborskim zasedanjem se bo pogajala vlada z merodajnimi voditelji strank. Vladni list priporoča, naj vlada vse stori, da deželni zbori ne bodo ostro nastopili proti sedanjemu zistemu. Z voditelji večjih strank se namerava Bienenroth posvetovati od 20. do 25. avgusta s posebnim ozirom na delegacijsko zasedanje, v katerem nameravajo slovanske stranke obračunati s sedanjo balkansko in bosansko-hercegovsko politiko. Med slovanski-

mi krogi se zatrja, da se jeseni Bienenrothova vlada zopet izpremeni in da pade Bilinski.

Cesar v Ištu.

Nadvojvodinja Marija Valerija je došla s svojimi otroci 29. t. m. v Išt. Nadvojvoda Franc Salvator pride 31. t. mes. v Išt.

Shod poljske mladine.

»Vaterland« poroča: V Zakopanu je zborovalo 300 delegatov mladeniških društev vseh poljskih učnih zavodov; došli so tudi zastopniki poljske mladine iz Avstrije, Nemčije, Francoske, Angleške in iz Švice. Pred vsem so se pečali z bojkotom višjih šol na Ruskem Poljskem, o obisku ruskih vseučilišč po Poljaki in o pomočni akciji onim dijakom, ki zapuste ruskopoljske učne zavode.

MENELIKA ZADEL MRTVOUD.

Menelika je zadel mrtvoud. Kralj ne more govoriti. Boje se, da z njegovo smrtjo ustavijo reforme v Etiopiji.

CARJEVO POTOVANJE.

V Kiel je priplula 29. t. m. carjeva jahta »Standard«, ki je takoj nadaljevala s carjem in njegovo rodbino svojo vožnjo skozi prekop cesarja Viljema. Za carjev obisk v Cowesu pripravljata angleška in ruska policija najobširnejše varnostne priprave. Carjevo jahto bodo stražili ponoči in podnevi policijski kordon v patrolnih ladjah. Policijski kordon ne bo dopustil nobeni ladji, razven angleške kraljeve jahte, da se približa »Standardu« Dne 27. avgusta se povrne ruska carska dvojica v Kiel, kjer jo pozdravi cesar Viljem.

SMRTNE OBSODBE V RUSIJI.

Od 14. junija do 14. julija je bilo obsojenih v Rusiji na smrt 171 oseb. Smrtnih obsodb je že izvršenih 25. Od letošnjega Novega leta je bilo obsojenih na smrt v Rusiji 721 oseb, usmrtili so jih do zdaj 310.

Dnevne novice.

+ **Pasjednevno pehanje.** Včerašnji »Narod« piše, da zdaj vse miruje, vse počiva, samo mi nimamo miru. Jezi se, da prirejam shode in piše, da pisarimo članke, in jih pošiljamo v različne liste, ki jih po »Narodu« hvaležno sprejemajo, ker je zdaj čas kislih kumar. Letos časopisje ima časa kislih kumar. To bi moral »Narod« znati; ko bi se nekoliko ozrl po svetu in bi ne igral zgolj politike vzvišenih užalencev. Svetovni položaj je zdaj tak, da je tisti popolen ignorant, ki piše zdaj o dobi kislih kumar. Ravno zato, ker je zdaj svetovni položaj tako napet, je pa tembolj pomembno, ker se že zdaj svetovna javnost peča z odločnim nastopom čeških in naših poslancev, ki se jih je Bienenroth tako ustrašil, da je, ne kakor sodimo mi, marveč kakor trde vladinovi, vrgel svojo puško v koruzo.

+ **Liberalci ne marajo več Hribarja.** Uganili smo, da liberalcem ni nič več za Hribarja. Včerašnji »Narod« nam popolnoma pritrjuje, da smo prav uganili, ko smo trdili, da Bilinski še postane načelnik liberalne stranke, ne sicer naravnost, ker tega si še ne upa zapisati, pač pa neposredno. Piše namreč doslovno: »Slovenec« prorokuje, da bo poljski minister Bilinski postal načelnik narodnonapredne stranke, in pristavlja: »Kaj prinese prihodnost, tega ne vé nihče.« Torej smo le popolnoma dobro poučeni o tajnostih naše liberalne stranke, da se razmotriva in dela na to, da dobi Bilinski načelništvo slovanske liberalne stranke v roko, g. F. Pirc pa menda tajništvo. Mi smo s tem »Narodovim« odgovorom popolnoma zadovoljni in ne zamerimo »Narodu«, da se

štvo, tako da je nezaupnost do njega postala sedaj splošna. Nov povod k sovraštvu je dal v zadnjem času kralj Ferdinand s tem, da je svojevoljno, ne da bi prej vprašal bolgarsko sobranje, ustanovil nov red sv. Cirila in Metoda za zasluge Bolgarske opozicije v tem vidi pregrešek zoper konstitucijo in zato sedaj toliko ščuva zoper kralja. Bolgarska vlada dozda ni storila nobenega koraka, da se le-to ščuvanje prepreči, četudi je nevarnost zelo velika, zakaj le majhen nepreviden korak od strani vlade more provzročiti na Bolgarskem velik notranji politični preobrat.

V tekočem letu bode črnogorski knez Nikola obhajal petdesetletnico svojega vladarstva. Pri ti priliki ga bode obiskal laški kralj s kraljico in ruski car bode poslal svojega zastopnika. Srbskega kralja Petra, ki je tudi zet kneza Nikoie, bode zastopal eden njegovih sinov. Kakor belgradska »Politika« piše, se misli, da bode pri ti priliki Črnagora proglašena za kraljestvo. Potem bi bil Nikola prvi črnogorski kralj. V najnovejši črnogorski zgodovini je Nikola itak prvi vladar, ki zapušča kot naslednika svojega sina. Sam je zasedel prestol po svojem stricu knezu Danilu, ki je bil leta 1859 v Kotoru umorjen in Danilo je bil naslednik tudi svojega strica vladike in pesnika Njeguša.

nato gita in kliče celo »hudiča« proti nam na pomoč, ker smo tako nevarni, da proderemo celo v največje misterije naše liberalne stranke. Ne zamerimo mu, ker igra še nadalje nerodno Šerlok Holmesovo vlogo v stikanju za »klerikalno-nemško« zvezo. Saj »Narodu« ni treba poznati logike, ker jo tudi sedanji načelnik liberalne stranke ne pozna in se je nikdar učil ni.

+ **Pogreb g. Stankota Peharc** se je vršil včera dopoldne (v četrtek). Truplo so zjutraj ob sedmih na kranjskem kolo-dvoru naložili na mrtvaški voz in ga prepeljali v rojstni kraj Tržič, kjer je do pogreba ostalo v domači hiši. Ob pol 11. so dvignili rakev. Na zadnji poti je spremljalo rajnega 25 tovarišev-duhovnikov, med njimi loški g. dekan Kummer, njegov bivši predstojnik, nadalje več sorodnikov in drugih odličnih oseb iz Tržiča, Kranja in krajev, kjer je rajni kdaj služboval. Med pogrebi smo opazili tudi blag. gosp. Merka, vodja c. kr. okrajnega glavarstva s soprogo. Po slovesni sv. maši smo položili ljubega Stankota k večnemu počitku. Vence so položili na grob razven sorodnikov tudi mestna občina črnodeljska s slovenskimi trakovi, potem Marijina družba in Katoliško izobraževalno društvo v Črnomlju. Slišali so se bridki vzdihli in marsikatera solza je porosila prst, v kateri zdaj spi naš Stanko sladek sen v senci mogočnih gora. — Naj uživa, dragi prijatelj in odkritosrčni tovariš, tudi tvoja duša zaslužen plačilo. Živi v Bogu!

+ **Imenovanje.** Deželna vlada za Bosno in Hercegovino je imenovala slovenskega slikarja g. Hugona Gerbičiča, absolutnega praške trgovske akademije, oskrbnikom podpornega zaklada v Bugojnem ob Vrbasu.

+ **Umrl** je v Tržiču na Gorenjskem upokojeni župnik č. g. Karol Cemč, rojen leta 1847., posvečen leta 1871. Pogreb bo v soboto ob 10. uri dopoldne. R. I. P.

— **Toča na Notranjskem.** V Črnem vrhu nad Idrijo in okolico je prihrumela dne 28. t. m. ob 10. zvečer toča. Nad pol ure je strahovito bila po polju, ležala je do dne po dva prsta na debelo po tleh. Nesrečni pridelki — ubog poljedelec!

— **Stavka v Ajdovščini končana.** Včera ob 11. uri dopoldne so se sešli pri dvornem svetniku grofu Attems-u v Gorici zastopniki delavcev, ajdovske občine in zastopniki tovarne. Ta konferenca je imela namen, da se dožene eventualna poravnava med štrajkovci in ravnatelstvom tovarne. **Sporazumljenje se je doseglo.** Pogajanja so trajala od 11. ure predpoldne do 3. ure popoldne. Delavcem se poviša mezd za 10. od sto, obsodraženi Kovač bode odstranjen, Ganz bo odpuščen pri prvi pritožbi, sedaj dobi ukor, škodo, katera je bila prizadeta v nedeljo tovarni, trpi tovarna sama, delati se prične zopet v tovarni, ko bodo končane poprave. Sodnijsko se ne bode nobenega preganjalo. Mezde se še zboljšajo, ko se zboljšajo cene tovarniškim izdelkom.

— **Na naše poročilo o izgrelih v Ajdovščini** so silno hudi nekateri »slovenski« listi. Bilo bi bolje, da bi molčali. Mi smo o shodu polovico poročila, katerega je spisal nekdo, ki je bil na shodu navzoč, črtali, tudi vsebino govorov smo črtali. Radi kakega lahkomišljenega govora nismo hoteli škodovati stvari. »Slovenec« je odločno stal na strani stavknočnega delavstva in je obširneje poročal, kot tista umazana »Soča«, ki zdaj rolni. Če nekaterih govorov nedelavcev v pred izgredu ne moremo odobravati, je to le na korist delavstva v Ajdovščini. Boga zahvalite, da govorov nismo priobčili. Zato — jezik za zobmi!

— **Smrt na morju.** Lastnik hotela »Liburnia« v Kraljevicu, pl. Olschbauer, podal se je minoli torek v družbi nekega mornarja z malim čolnom na jadra venkaj na morje. Ko se jima približa nek parnik, ki je plul iz Reke, požene Olschbauer svoj čoln za njim in se prične z njim skušati v hitrosti. Kmalu pa se hotelir zgrudi in v par hipih je mrlič — zadela ga je kap. Pokojnik je bil Dunajčan in povsodi priljubljen. V hrvaškem kopališču Kraljevica je investirjal en milijon kron v svoj hotel; v zadnjem času pa so Madžari postavili ondi podružnico reške ladjedelnice »Danubius« in tako uničili kopališče, kar so tudi edino nameravali. Olschbauer je bil pri tem težko materialno oškodovan in je proti podjetju »Danubius« vložil tožbo radi motenja posesti, a smrt ga je dohitela sredi boja z madžarskimi mogotci.

— **25-letnica mengeške godbe.** Vabilo k vrtni veselici, katero priredi mengeška godba v proslavo svoje petindvajsetletnice v nedeljo, dne 1. avgusta t. l. na vrtu pri Jelenu. Spored: Godba. Petje. Srečlov. Saljiva pošta. Koriandolji. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta. — Kobilni udeležbi vabi odbor. — Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

— **Vabilo k veselici,** katero priredi prostovoljno gasilno društvo v Trzinu v nedeljo, dne 8. avgusta 1909, v gostilniških prostorih gospoda K. Strmole. Pri veselici sodeluje mengiška godba

— **Zir ali bukvica** je letos na Dolenjskem nenavadno obrodila. Zlasti na Gorjancih se bukvam v obillegu sadu kar veje šibe. Nekateri Hrvatje, ki se s praščerejo v večjem obsegu pečajo, so že naveli več gozdov za jesen, da se bodo prašči pasli v obilem žiru.

— **Mnogo polhov** je letos na Gorjancih, ker so njih slaščice, žir in lešniki, letos posebno bogato založene. Kosci po prostranih gorjanskih košeninah si že zdaj kaj radi in brez vsega truda privoščijo kakega polha za priboljšek. Kaj bo šele v jeseni!?

— **Nevihla s točo.** Predsinočnjim kmalu po polnoči je nastala v šentjernejški okolici silna nevihta, pri kateri je ledeno zrnje uničilo vse krasne poljske in vinske pridelke našega kmeta. Najbolj so prizadete vasi: Žvabovo, Dol. Vrhpolje, Šmarje, Sela in Vrbovce. Vinske gorice: Golobinjel, Rakovnik in Solnčnik so zelo, druge nekoliko manj prizadete. Škoda je velikanška in znaša po sedanjem prevdalku več tisoč kron.

— **Sv. Miklavža cerkvice na Gorjancih** je bila v sredo nenavadno živahna, kajti vršil se je v njej cerkven shod, na katerem se je zbralo precejšnje število odličnega občinstva. Kmetskega ljudstva ni bilo, ker je vse v košnji ali pa v mlačvi. Prvo mašo je daroval kostanjeviški kaplan, drugo pa šentjernejški župnik. Ad hoc sestavljeni moški zbor je pri drugi maši nad vse pričakovanje častno rešil svojo nalogo. Kasneje se je pod milim nebom razvila krasna zabava, ki je trajala dolgo čez poldne. Mnogo izletnikov je tudi posetilo najvišji vrh Gorjancev — Sv. Jero (1183 m), kjer je deželna meja in stojita razvalini nekdanjih cerkva sv. Jere in sv. Ilije. Ob navdušenih narodnih popevkih so izletniki zapustili idilično lepo gorjansko ozemlje veseleč se lepih uric, ki so jih vžili v svežem gorskem zraku.

— **Popustek na zemljiškem in hišnem davku,** znižanje pridobninske glavne svote in določilo pridobninskega davka od podjeteb, zavezanih javnemu dajanju računov za leto 1908.: Po ukazu c. kr. finančnega ministrstva z dne 20. julija 1909 št. 53.068 se je v smislu členov IV. do XI. postav z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220 za leto 1909. 1. popustek na zemljiškem davku na 15 odstotkov in na hišno-razrednem in hišnonajemniškem davku na 12½ odstotka določil, 2. je ostalo znižanje pridobninske glavne vsote kakor pretekla leta, ter se je 3. določilo davčno merilo za v § 100, odstavek 1 in 5 omenjene postav o neposrednih osebnih davkih navedene, javnemu dajanju računov zavezane podjetbe na 10 odstotkov.

— **Naseljevanje Madžarov na Hrvaškem.** Znano je, da Madžari dosledno delajo na pomadžarjenje Hrvaške same, bodisi z raznarodovanjem po ljudskih šolah itd., bodisi z naseljevanjem Madžarov na hrv. zemlji. O tem priča zopet statistika o spremembah v prebivalstvu v Hrvaško-Slavonski meseca aprila t. l. Po teh podatkih je bilo med izseljenci 1035 Hrvatov in Srbov, a le 47 Madžarov, priseljencev pa je bilo 530, med temi 207 Madžarov; torej je samo meseca aprila naraslo število Madžarov za 160. Hrvatov se je priselilo samo 130, torej se je zmanjšalo njih število za celih 700 v enem mesecu. Posebno dobro služijo madžarski politiki pri tem razne izseljeniške agencije, ki na vse mogoče načine izvabljajo Hrvate iz domovine v Ameriko in drugam.

— **Znamenit francoski publicist na Slovenskem.** Iz goriških listov posnema-mo: Čez nekoliko dni pride v Gorico znani francoski pisatelj Gabriel Louis-Jaray, prislusnik francoskega državnega sveta. Louis-Jaray je že pred leti pisal o Slovincih. Letos namerava prepotovati Avstrijo in Balkan v svrhu, da proučuje gospodarske in politične razmere. Jako se zanima za Slovence, kar že dokazuje delstvo, da ga pelje letos prva pot med Slovence. Louis-Jaray je izšel iz pariške Ecole des sciences politiques in spada med najodličnejše francoske publiciste, ki se bavijo z avstrijskimi in slovanskimi razmerami. Pred dvema letoma ga je francoska vlada poslala na Ogrsko, da preiskuje ogrske socialne razmere. Plod teh študije je temeljita knjiga: La question sociale et le socialisme en Hongrie, ki je izšla pred kratkim. To delo obsega ostro kritiko ogrskih razmer. Iz Gorice namerava Louis-Jaray potovati v Trst, Ljubljano, Celje in Zagreb ter potem na Balkan.

— **Vročinska bolezen.** S Trstenika nam pišejo: Vročinska bolezen še ni ponehala. V Tenetiškem imajo skoro v vsaki hiši po enega ali več bolnikov. K sreči ni dosedaj umrl še nihče, dasi mnoge močno izdeluje. Ljudje bolezen zelo občutijo, ker se je priklatlja ob času, ko je največ dela na polju. Gospod dr. Globočnik bolnike pridno obiskuje.

— **Umrl** je v Siveriču v Dalmaciji g. Dragotin Drnovšek, rudniški računovodja. — **Prostovoljno gasilno društvo v Zg. Šiški** priredi v nedeljo, dne 1. avgusta t. l. v Kosezah v gostilni pri Zrimšku vrtno veselico s sodelovanjem tamburaškega

no najemajo kmetice kot nabiralke miloščin za svoje samostane.

Ruski pravoslavni nadškofje (iz Herzona, Pskovska in Volinja) so nedavno nadzorovali duhovne akademije (v Kazanu, Kijevu, Moskvi in Peterburgu) in posledica tega je, da je bilo dvanaest profesorjev teh akademij sedaj zbok liberalizma odpuščenih od službe. Nekateri profesorji so bili šele docenti, a nekateri, kakor n. pr. profesor Nikolskij, je že dvajset let predaval na peterburški duhovni akademiji.

Bolgarski radikalni tisk ščuva neprenehoma zoper vladanje kralja Ferdinanda. V Sofiji in v večjih mestih bolgarskih se vršijo zelo pogostoma shodi, pri katerih se hujska zoper vladno in kralja, tako da se more z gotovostjo trditi, da bolgarski prebivalci živijo v predvečer važnih političnih notranjih dogodkov. Nezadovoljnost z vladanjem kralja Ferdinanda in nova; začela se je, kar je Ferdinand Koburški zasedel bolgarski prestol in odkar je postal kralj, je še bolj narasla. Kralju Ferdinandu kot dobremu diplomatu se je došlej vsakokrat posrečilo svoji volji podvreči vsako vladno in ladjico bolgarske politike voditi po svoji lastni volji. Ali vsak njegov pregrešek zoper bolgarsko konstitucijo je vzbudil novo jezo, novo sovra-

kluba »Spodnja Šiška« in domačega pev-skega zbora. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina prosta.

— **Za slovensko šolsko društvo na Koroškem** je daroval prof. Jos. Kržišnik 2 kroni. Hvala!

— **Kazniliški čuvaji in funkcionarji tržaške policije v zvezi s tatovi?** Iz Trsta poročajo: Policijski oficijal Titz je baže dočgal, da so nekateri kazniliški čuvaji posredovali med posamičnimi jetniki, zaprtimi radi vlomov, ter med jetniki in njihovimi drugovi od zunaj. Posledica temu je bila, da je bil odpuščen neki čuvaj, med tem ko se je neki drug čuvaj ustrelil. Baže sta osumljena tudi neki policijski komisar in neki višji uradnik, da sta v zvezi z neko tatinsko družbo. V interesu javne morale in vsakega ugleda oblasti, je nujno potrebno, da se vsa stvar temeljito pojasni. Najnovejša poročila poročajo, da je bil v zvezi s tatovi in vlomilci posebno Rudolf Pasquali, komisar policijske ekspoziture na državnem kolodvoru v Trstu.

— **Umrli** je v Trstu gospa Milica Boltar roj. Valentič, soproga pristava državne železnice.

† **grof Lujo Draškovič.** Poročali smo že kratko, da je v Carigradu umrl grof Lujo Draškovič, dragoman in podkonzul na avstroogrskem poslanstvu. Hrvaški listi jako simpatično pišejo o pokojniku, ki da je bil izredno nadarjen in čist značaj, na katerega so stavili velike nade predstojniki pa tudi ves hrvaški narod. Bil je Hrvat z dušo in srcem, iskren prijatelj zlasti kmečkega ljudstva, s katerim je občeval ko brat z bratom, kadar je bil na svojem posestvu v Zagorju. Veliko privlačno silo je imel nanj orient, ki ga je prepotoval deloma peš, deloma na konju. Svoja opazovanja je znanstveno opisal in zlasti mnogo storil za kartografično popravilo albanskih in macedonskih zemljevidov. Pravne študije je dovršil deloma na Dunaju, deloma v Zagrebu. Bavil se je zlasti tudi s tujimi jeziki ter je popolnoma obvladal razven hrvaščine nemški, francoski, angleški, madžarski, turški, perzijski, arabski in bolgarski jezik. Vstopil je v konzularno službo in zlasti vplival na prijateljske razmere med avstrijsko posadko in ljudstvom v Sandžak novobazarskem. Pri odhodu čet mu je sultan podelil visok red, cesar Franc Jožef pa je komaj 30letnemu možu podelil lani viteški križ Franc-Jožefovega reda. V rokopisu se nahajajo važna njegova dela o komparativni filologiji in o filozofiji in veri orientalskih narodov. Umrli je na tifusu, ki se mu je pridružila tudi pljučnica.

Ljubljanske novice.

lj **Tujci v Ljubljani.** Od maja nadalje opaziti je v Ljubljani vedno večji naraščaj tujcev. Že junij mesec jih je izkazal od lanskega junija za 1000 več in tako bo število rastle tudi v prihodnjih mesecih. Nastanjenih je veliko v mestu, a tudi Švicarija jih ima že več. Notranjska jih je tudi polna letos, najbolj seveda Gorenjska, nekaj drevja je polomil.

lj **Vsled zaprtega Gruberjevega kanala** je Ljubljana v glavnem kanalu 30 cm višja. Vsled tega smo v mestu baš sedaj ob suši obvarovani običajnega smrada iz kanalov. Pri klavnici se iz kanala odteka kri v strugo, ki povzroča smrad. Treba bo vsaj vsako soboto zatvornice v Prulah odpirati, da se struga spakne.

lj **Zrelostni izpit na c. kr. moškem učiteljskišcu** je napravilo od 36 rednih obiskovalcev in enega eksternista — 15. Reprobiranih za dva meseca je 11 kandidatov, za celo leto 10 in en eksternist. Iz navedenih števil je razvidno, kako slabe razmere morajo vladati na moškem učiteljskišcu. Najbolj čudno pa je pri tej stvari, da se je že naprej govorilo, koliko jih bo padlo.

lj **Streljanje častništva.** Danes se je pričelo na vojaškem strelišču streljanje oficirjev, katerega se udeležuje do 400 oseb. Streljanje bo trajalo samo dva dni.

lj **Fml. Karol pl. Lang** je včeraj zapustil naše mesto. Na peronu južnega kolodvora je igrala godba.

lj **Sestanek slovenskih učiteljskih abiturijentov in abiturijentinj** bo 1. avgusta v Ljubljani. Dopoldne se bodo čitali v »Mestnem domu« referati zavodov, popoldne bo pa na vrtu »Narodnega doma« se-stanek z učiteljskim in prijatelji učiteljs-tva. Vabijo se tovariši abiturijenti, tova-rišice abiturijentinj, cenjeno učiteljsvo in vsi prijatelji učiteljsva. Za vsakovrstno zabavo bo preskrbljeno.

lj **Umrli** je danes na opeklinah Anton Korošec iz Tomišlja, ki je nedavno kupil smodnika, ga vtaknil v žep, potem pa vsled neprevidnosti vtaknil v žep gorečo cigareto, da se je smodnik vžgal in ga strahovito opekel.

lj **Na Šmarni gori je pičil gad** Jožefa Šetino. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

lj **Prijet pusto ovec.** Minuli mesec je stopil v službo k neki tukajšnji stavbni tvrdki I. 1884 v Novemgradu na Hrvaškem rojeni in v Biala na Poljskem pristojni uradnik Fran Zagorsky. Stanoval

je v neki gostilni v Krojaški ulici, na hrano pa je hodil k neki privatni stranki. Imel je fin nastop, elegantno obločen, kratke, plave brčice in lepo vrejene lase, zlat ščipalnik, postave je velike, simpatičnega obraza, jeziček mu je šel, kakor gigerlu, skratka, izgledal je kot pravi kavalir. In baš to je znal uporabiti tako, da si je pridobil pri vsakomur zaupanje, s komur je občeval, sosebno še, ker je pravil, da je njegov oče ritmojster, zelo bogat ter da ima pri neki ugledni hiši neomejen kredit. Dejal je, da je filozof in da je to službo sprejel kar mimogrede. Ni pa trajalo dolgo, ko ga je vzela noč. Ostal je dolžan na stanovanju, hrani, napravil je več goljufivih dolgov, naposled je pa sstanovalecu ukradel še površnik in rokavice ter z njim odšel v svet. Odškodovane stranke so po njegovem odhodu takoj uganile, da niso imele opraviti s filozofom, marveč z navadnim pustolovcem in zadevo naznanile pristojni oblasti. Kje je gospod med tem časom slepomišl, se bode šele dognalo, a nedvomno je tudi drugod na ta način sleparil in naj bi se prizadete stranke oglašile pri policiji, odnosno pri deželnem sodišču. Danes zjutraj je pa psevdofilozofa dohitela usoda. Ko je še spal v nekem prenočišču v Kolodvorski ulici, ga zbudi de-ktiv in povabi s seboj. Bil je ves predrugačen. Obločen je v belo križasto športno obleko, imel športno čepico, zlat ščipalnik, a brez brk. Čudom se je čudil temu iznenadenju. Najprvo je sploh tajil, da bi bil že kdaj pri kaki tukajšnji stavbni tvrdki in varnostnemu organu zabičeval, da gre sedaj v službo v Kranj kot stavbni risar, pozneje pa na konservatorij, da se izuči za opernega pevca. Da bi bil pa kaj zagrešil, o tem se mu niti ne sanja. Vse ni pomagalo nič in konservatorist se je moral preseliti v celico. Dejal je, da je bil med tem časom na Bledu in da je popustil ukradeni površnik v nekem hotelu. Ker ima res fin nastop, ni izključeno, da bi ne bil s svojo športno obleko tudi v kakem letovišču igral takega »kavalirja« kakor v Ljubljani.

lj **Zopet nesreča v medvodski tovarni.** Iz Medvod so danes pripeljali delavca J. a-neza Omejca, katerega je v medvodski papirnici prijel stroj za roko in mu jo zmečkal.

lj **Mnogo nezrelega sadja** otrešel je z drevja zadnji vihar v sredo po noči. Nezrelo sadje bodo porabili za prašiče. Tudi

lj **Suša pritiska** že na polje in travni-ke. Otava bo slaba, če ne pride v par dneh dež, polje je pa tudi že osušeno.

lj **Pri požaru na Orlem** se je nevarno opeknel na roki tudi Adamčkov hlapec J. a-nez Jager.

lj **Umrli** so v bolnici: Jožefa Vidič, trgovčeva žena, 33 let; Fran Jevnikar, 23 let; Marija Cotman, kajzarjeva žena, 30 let.

Razne stvari.

Dama dvojni doktor. Na dunajskem vseučilišču je te dni promovirala phil. dr. grofica Albertina Marija Marschali za doktorico zdravilstva.

Skioptikon v šoli. V dvajsetih dunajskih ljudskih in meščanskih šolah uvede-jo skioptikon in so tudi podobe že na-ročile.

Krokodil na pariških ulicah. S pariškega kolodvora St. Lazare je peljal nek voznik dve veliki škrinji. Po nesreči pade med potoma ena teh škrinj na tla in se razkole. Naenkrat se prestrašenemu občinstvu pokaže glava starega krokodila, ki takoj nato izleze in začne čisto mirno lezti dalje po ulici. Med občinstvom nastane strah in groza, vse vpije in drvi sem in tja. Končno se ojuanači nek možki pa ustrelji iz daljine 20 korakov. Toda revol-verska krogla brez vsake škode spodrsne na trdi krokodilovi koži. Medtem je prišlo več policajev, ki so krokodila zvezali in spravili nazaj v škrinjo. Če le ni tale krokodil običajna pasjednevna — morska kača!

Koroške novice.

k Iz Podjunske doline se nam piše: Do skrajnosti siti predrznih nastopov oho-likh nemško-nacionalnih uradnikov židov-ske južne železnice ne smemo zamolčati vsej slovenski javnosti naslednje škanda-joznosti. Nedavno so se vračali skupaj štirje kmečki fantje iz pliberške okolice domov iz Brezij. V Celovcu zahteva eden — kakor že večkrat — vozni listek slo-venski — v svojem jeziku. Takrat jih ni dobil, pač pa je bil ozmerjan. Po težavi šele pride v posest listkov za-se in za to-variše. V gneči se mu po nesreči en listek izgubi; vlak že odvozi, ko šele zapazi ne-zgodo. Takoj javi prigodilaj sprevodniku, ki ga surovo nahruli: »Du hast keine Kar-te gehabt! Zahlst sieben Kronen Strafe!«. Trikrat ga pride med vožnjo dregat po listku in gapita s sladkim »cukrčkom«: »Windišer«, kapita zatopljen v to svojo »mu-ho«, da niti vrat ne odpre v Rikarjivasi, da so se potniki, namenjeni na tej postaji izstopiti, morali peljati naprej. Med njimi

je bila stara mamica, ki je komaj hodila in joka je zdihovala, kako bo prišla nazaj. Izmed sopotnikov nekdo je že svaril sprevodnika, naj omeji svojo surovost — a za-man. — Prijatelj! Ali je to tudi donesek k tisti težnji po narodnem miru v deželi? Ali se pri vas na Kranjskem — v središču slovenskega ozemlja — tudi protivijo uradniki, tako ustreči nemškim potnikom, kot pri nas slovenskim? Ali imate tudi take surovine za sprevodnike kot tukaj? Slovensko ljudstvo! Odpri oči! Slavno upraviteljstvo južne železnice pa pometi čimprej te nedostatke pred svojim pragom, inace te zadene opravičena jeza v krivica!h preveč izkušenega slovenskega naroda.

k **Akademija slovenskih bogoslovcev v Celovcu.** V naši akademiji, ki šteje 20 članov-bogoslovcev, smo imeli v drugem polletju šolskega leta naslednje govore: »Zgodovina socialne demokracije na Nemškem«, govoril tov. Katnik; »Framasonstvo«, tov. Kačl; »Ljudsko zavarovan-je«, tov. Franjo Šenk; »Jetika«, tov. Ožgan; »Načelne naloge katol. ženskega gibanja«, tov. Truppe; »Rajfaiznovke«, tov. Vavti; »Skrb za mladino«, tov. Stih; »Gospodarska zadruga«, tov. Wastei; »Slov. narodna in umetna pesem«, tov. Josip Šenk; »Suženstvo«, tov. Wölfel; »Verske igre v srednjem veku«, tov. Mente; »Sadovi reformacije«, tov. Kraš-na; »Češko obrambno delo«, tov. Starc; »Spoznavaj samega sebe«, tov. Nagel-schmied; »Kaj more duhovnik storiti za blagor ljudstva na deželi«, tov. Razgor-šek. — Predavanjem je sledila redno ži-valna kritika. Za zabavni del sta skrbela pevski in tamburaški zbor.

k **Grd zločin.** V občini Lindhof v la-vantinski dolini je neki kmet s svojim bra-tom vred nečloveško mučil ženo. Prete-paval jo je s palico, zapiral jo v klet in ji ni dal jesti. Končno jo je moral obdelovati s sekiro, kajti žena je vsled bolečin umrla in na mrliču so našli na sedalu veliko, že gnjilo rano. Umrli je čisto zapuščen v neki goli izbiči. Kmetica, 32 let stara, je bila doma s Češkega in se je na Dunaju kot perica seznanila s tem kmetom. Pri-nesla mu je dva tisoč kron dote in bila zelo pridna gospodinja. Kaj je moža in njego-vega brata privedlo do teh surovosti, bo pokazala sodna obravnava. Iz cele ža-lostne dogodbe pa odseva pristno nemška kultura.

k **Umrli** je v beljaških toplicah vpo-kojeni fml. Friderik vitez Pollini, predsed-nik »Belega križa« za Istro.

Naročajte „Slovenca“!

Telefonska in brzojavna poročila.

ŠPANSKI BOJI V MAROKU IN ŠPAN-SKA REVOLUCIJA.

Položaj v Maroku.

Tanger, 30. julija. Španci zamorejo obdržati svoje pozicije le v melilskem okrožju tri kilometre daleč. Okoličani so zbežali v Melilo.

Vojaki odpovedujejo pokorščino.

London, 30. julija. »Daily Telegraph« poroča, da tudi na bojišču v Maroku po-samezne čete odpovedujejo pokorščino. Neka baterija je pobegnila 23. t. m. z boja in pustila polkovnika samega, ki so ga na to ustrelili Kabili. Pri nekem spopadu je izjavilo več stotnj, da se bodo borile le, ako stopijo častniki pred fronto. Častniki so nato stopili pred fronto in so vodili z veliko bravuro boj. Velike izgube častni-kov so povzročile, da poveljujejo podčast-niki celim oddelkom.

Krvavi spopadi v Kataloniji.

Paris, 30. julija. Med vojniki in vstaši se vrše v Kataloniji trajni spopadi. Kata-lonski vojaki se branijo streljati na vstaše. Vstaši so gospodarji položaja, dasi je uka-zala vlada, naj se proti njim najstrožje postopa. Oboroženi so vstaši s puškami, revolverji in z nožmi. V Barceloni so ob-legali celo neko vojašnico in je moral po-slati poveljnik sela v Valencio po pomoč. Bogataši beže iz mest na deželo, kjer ne-varnost ni tako velika. Pobunjene so tudi province Lerida, Girona in Tarragona.

Proti kralju Afonzu.

Madrid, 30. julija. Kralj Afonz je med Španci priljubljen. Kljub temu je bil že ponovno izžvižgan. Protidinastično giba-nje se pojavlja tudi izven Katalonije. Po uiceh so vedno bolj pogosti klici: »Proč z Afonzom!« »Proč z dinastijo!«

Španski plemiči beže v inozemstvo.

Madrid, 30. julija. Več članov vi-sokega katoliškega plemstva v Barceloni je dobilo grozilna pisma. Špansko je za-pustilo že veliko plemičev.

Mobilizacija.

Madrid, 30. julija. Mobilizirana sta 3. in 4. armadni zbor kakor tudi 2. kava-lerijska brigada. Večina vojakov se po-rabi za pomirjenje revolucionarnih pro-vinc, manjši del odpošljejo v Maroko.

Španska ministrska kriza.

London, 30. julija. Kljub vsem de-mentijam se vzdržuje poročilo o španski ministrski krizi, dementira se tudi, da se poveri vlada generalu Weylerju, ki je zdatno omejil vstaško gibanje na Kubi.

Barcelonski guverner umorjen.

Madrid, 30. julija. Položaj v Ma-dridu in v Barceloni je vedno bolj ža-losten. V Barceloni so vstaši gospodarji celih mestnih delov. Posamezne barikade so enonadstropno visoke. Trdi se, da je umorjen barcelonski guverner.

ZADNJE VESTI IZ ŠPANIJE.

Madrid, 30. julija. V ministrskem svetu je izjavil ministrski predsednik, da se je v Barceloni položaj nekoliko zbolj-šal. Ko so izgredniki v Barceloni napadli in požgali še dva samostana, je izgrednike naskočila kavalerija, nato pa je pričela na barikade izgrednikov streljati artilje-rija, ki je zadala upornikom velike izgube. Oni uporniki, ki so še ostali pri življenju, so se udali in izročili orožje.

Madrid, 30. julija. V nekaterih krajih Katalonije je prebivalstvo razorožilo orož-nike in jih ujelo.

San Sebastian, 30. julija. Število de-zerterjev je vedno večje. Od vpoklicanih rezervistov letnikov 1906 in 1908 ni nihče prišel.

Madrid, 30. julija. Izgube Mavrov v zadnjih bojih so bile izredne. Tri španske stotnije so izginile. Kabili imajo 4000 mrt-vih. Mavri so na stotine svojih padlih bo-jevnikov sežgali.

Madrid, 30. julija. V Barceloni je are-tiranih 600 oseb.

POMNOŽENA POSADKA V LIBERCAH.

Liberce, 30. julija. Liberce dobe dru-gi pelietni polk.

CARJEV DAR ČRNOGORCEM.

Kotor, 30. julija. V Bar je došel trans-portni parnik, ki je pripeljal Črnigori car-jev dar, ki obsega topove in strelivo.

TURŠKI ČASTNIKI V NEMŠKI ARMADI.

Berolin, 30. julija. Došlo je 30 turških častnikov, ki jih pridele v študijske svrhe raznim polkom.

RAZPUŠČEN SINDIKAT.

Pariz, 30. julija. Sindikati poštnih in brzojavnih uradnikov, ki so bili ustanovljeni povodom zadnjega štrajka, so vsled odločbe policije, razpuščeni.

KOLERA V RUSIJI.

Varšava, 30. julija. V Strzemieszycach ob gališki meji so obbolele štiri osebe na kolero, ena oseba je že umrla.

SAMOUOMOR IZ STRAHU PRED KAZ-NIJO.

Schatzlar, 30. julija. Ustrelil se je 33-letni Hugo Schinner iz strahu, ker je pričakoval aretacijo zaradi posilstva.

DVA OTROKA ZGORELA.

Bricks, 30. julija. Zgorela sta dva otroka, eden 1. drugi pa 2 leti star.

VSLED MAŠČEVANJA ZAŽGAL DE-NAR IN SE USTRELIL.

Bukarešt, 30. julija. Vsled maščeva-nja, da se uradnikom ne izboljšajo plače, je načelnik postaje Nikolaj Domitresku za-žgal 79.000 levov in se nato ustrelil.

Štajerske novice.

š **Kernstock v Mariboru.** Raz mari-borskega magistrata so naznanjale vče-raj izobešene zastave, da jih je počastil sam pol-bog germanskih poganov Otokar Kernstock, rodom Mariborčan. Ob tej pri-liko se je pokazala tudi velika nemška pa-triotična ljubezen. Iz magistrata so visele tri zastave, frankfuratarica na sredi, šta-jerska in cesarska pa ob strani, zadnja je zato, da je bilo tretje okence zamašeno, kar dovolj kaže, da še celo mariborski magistrat škili proti rajhu, kaj da bi še drugi prenapetneži zaostali. Ljubezen do bližnjega je Kernstock izrazil v verzu: Lass' die wilden Slawenstürmer nimmer-mehr durch Marburgs Tor, Lieber rauchgeschwärtzte Trümmer, als ein windisch Maribor.

Potem pa vemo, zakaj Nemci Kernstocka tako ljubijo. »Štajerc« bo pa zopet pisal o ljubezni tega gospoda in nemškega naroda do nas Slovencev.

š Slovesnost v Hočah pri Mariboru.

Iz Hoč nam pišejo: Veliko in nepozabljivo slovesnost smo obhajali v Gornjih Hočah zadnjo nedeljo. Vrl kmet Jakob Kolar je na svojem posestvu sredi krasne pohor-ske vasi sezidal prav lično in dokaj veliko kapelo iurške Marije Device. V župnijski in dekanijski cerkvi v Hočah je blagoslo-vil gospod dekan Adam Grušovnik zelo lepo soho Marijino, katero so potem belo oblečena dekleta v nepregledni procesiji nesla v Gornje Hoče. Vas je bila vsa v za-stavah, več slavolokov je oznanjevalo občno radost. Ljudstva se je kar trio; od vseh strani zelenega Pohorja in iz drav-skega polja so prihitele množice na pre-lepo svečanost. Kapelo je blagoslovil č. g. profesor dr. Anton Medved iz Mari-

Brez Berson gumijevih pet

„Berson“

Glavna zaloga pri izdelovalcih Siegmund Beer & Söhne, Dunaj VI/2.

je celo najdražji črevelj nepopoln. Pazi naj se posebno na besedni znak najboljša gumijeva peta na svetu Dobi se v vseh prodajalnah usnja, čreveljev, gumija in drogerijah monarhije.

bora, kateri je imel tudi raz odra, postavljene sredi vasi, navdušen Marijin govor. Po blagoslovljenju so naša marljiva narodna dekleta igrala »Lurško pastarico«. Po izvrstno uspehi predstavi razvila se je v gostoljubni Kolarjevi hiši velika narodna veselica, ki bo gotovo imela lepe posledice v narodnem oziru.

Š Holmec bo prihodnjo nedeljo zbirališče slovenjegraških mladeničev, ki si tudi hočejo svojo organizacijo osnovati po vzoru drugih krajev in župnij. Le korajžno naprej! — A mladeniči ptujskega polja se pa zberejo prihodnjo nedeljo na Ptuijski gori v cerkvi Marijini, popoldne pa imajo shod v Sv. Lovrencu na Dravskem polju v prostorih čitalnice ondotnega bralnega društva. Mladini želimo pri nje delu in trudu mnogo uspehov!

Š Shod imata gg. poslanca Pišek in dr. Karol Verstovšek v nedeljo, dne 1. avgusta, v Gornjem Dobču pri g. Jastrobniku. Ne zamudite lepe prilike!

Š Nemška »kultura«. Ko se je predvčeršnjim peljal štajerski namestnik v avtomobilu mimo Lipnice, je dobila nankrat gumijeva prevlaka na enem kolesu tako poškodbo, da je moral voz obstati. Neznani zlikovci so natresli po cesti polno ostrih žebeljev. Torej se nahačajo tudi pri Lipnici junaki podobni onim iz Heimschuh-a. Ako bi se kaj takega zgodilo v slov. kraju, kako bi zašumelo po nemških listih o slovenski neizobraženosti in surovosti: teh lepih lastnosti pa imajo očitno Nemci največ!

Š Utopljenec. Iz Rimskih Toplic se nam poroča: V nedeljo popoldne ob 5. je tukaj pri kopanju utonil šolar Franc Golec iz župnije sv. Jederti. Otroci, ki so se z njim kopali, in zbežali domu, niso nikomur ničesar povedali. Sele pozno v noč je eden teh fantov svoji materi razdel, kaj se je zgodilo. V torek popoldne so truplo našli.

Š Srbi v štajerskih toplicah. V glenberških toplicah se zdravi sedaj šef generalnega štaba general Putnik.

Š V »Südmärki« — poka? Graški »Volksblatt« poroča, da so v zadnjem času zapustili »Südmärk« kar trije potovalni učitelji in pisarniški vodja Hahn.

Š Graški peki so zvišali od 1. avgusta naprej vsem uslužbencem tedenske plače po 2 K. Vsled tega ne pride do nameravane stavke.

Š Poostrena kazen trgovcu Stigerju. Iz Celja poročajo: Trgovca Stiger je bil obsojen radi razžaljenja Aistricha in Bayerja na 120 K globe. V prizivni razpravi je bila ta kazen zvišana na 200 K.

Darovi.

SKLAD OBMEJNIH SLOVENCEV

se je pomnožil z naslednjimi darovi:

156. Dr. Janko Hočevan, državni poslanec, Krško, 30 K.
157. Andrej Ramoveš, nadžupnik v Dobropoljah, 20 K.
158. Duhovniki na pastoralni konferenci v Ribnici 27 K 60 vinarjev.
159. Anton Kocmur pošilja z geslom »Slovan-kolesar« iz Št. Ilje, kjer se je mudil, 20 K. in poziv: »Kdor črez Št. Ilj kedaj se pelja, vsak za mitnino naj 20 kron dā!«
160. Anton Kržič, profesor in kanonik v Ljubljani, 20 K.

× × ×

Tiskarski škrt je v sobotnem »Slovenec« povzročil napako, da so članice dekliške Marijine družbe v Ribnici zbrale 20 kron. Mesto 20 kron mora stati 26 K.

Znanost in umetnost.

* Peter Kopal, izborni češki feljtonist, praznuje petdesetletnico svojega mašništva. »Čech« je ob tej priliki izdal slavnostno brošuro.

* Volc Jožef: Velike zgodbe Svetega pisma stare in nove zaveze. Za višje razrede ljudskih šol in za meščanske šole.

Cena vezani knjigi 1 K. Ljubljana. Založil kn. šk. ordinariat ljubljanski. Tiskala Katoliška Tiskarna. 1908. To knjigo je odobrilo c. kr. ministrstvo za bogočastje in nã z odlokom z dne 16. julija 1909, št. 21.121 za uporabo v ljubljanski škofiji. Kn.-šk. ordinariat ljubljanski je odredil, da se poslej ta knjiga vpelje kot učna knjiga na meščanskih šolah in v 4. razredu ljudskih šol ljubljanske škofije.

„Ako ne drugekrat vsaj ob petkih moramo imeti Pekatete na mizi“, ukazuje gospodar v hiši.

1411

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 30. julija.

Pšenica za oktober	13.64
Pšenica za maj 1910	13.90
Rž za oktober 1. 1909.	9.88
Oves za oktober	7.60
Koruza za julij 1909	7.83
Koruza za maj 1. 1910	7.05

Efektiv: — — —

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	nebe	Padevina v 24 urah v mm
29	9. zveč.	734.6	21.2	sr. jvzh.	oblačno	
	7. zjut.	37.2	15.8	sr. svzh.	skoro obl.	0.0
30	2. pop.	35.5	24.3	sr. jvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 20.9°, norm. 19.8°.

Hiša št. 14 na Bregu

je na prodaj

pod jako ugodnimi pogoji. — Natančneje informacije daje gospod dr. Josip Furlan, odvetnik v Ljubljani.

1908 4-1

Stanovanje

obstoječe iz 2 ali 3 sob, kuhinje in pritliklin z vodovodom, eventualno tudi nekaj vrta, z opravo ali brez nje, se odda v najem za poljubno dobo v hiši tik samostanskega vrta na Brezjah. Več se poizve pri lastniku hiše, tamošnjem organistu.

Dr. Ivan Oračen

ne ordinira od danes naprej do 9. avgusta

2110 2-1

2111 **Zahvala.**

Za vse izkazano srčno sočutje ob dolgotrajni bolezni in izjave iskrenega sožalja povodom prebriske izgube našega preljubega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Šapla

kakor tudi za častečo spremstvo nepozabnega pokojnika ob prepeljavi v Ljubljano na kolodvor z ajdovskega kolodvora na štursko pokopališče, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancom našo presrčno zahvalo. Istotako se zahvaljujemo za ljubeznivo poklonjene lepe vence.

Ljubljana-Šturje, 30. julija 1909.

Žalujoča rodbina Šapla.

Učenca

2009 sprejme v trgovino z mnogovrstnim blagom

Ferd. Hlebš v Kranju.

Veliko zalogo postelj, stolov in modrocev na peresih priporoča

Filip Fajdiga, založnik pohištva

2101 Sv. Petra cesta 19, Ljubljana. 5-1

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistil. sred. stvo

Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul 7

Dobi se posred

St. 11333.

Razpis.

Za popravo ceste Podrošt-Petrovobrdo v cestnem okraju Škofja Loka na 30.000 K proračun: njena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave. Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predložijo

do 10. avgusta t. l. ob 12. uri opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono doposlati je za pečatene z nadpisom:

»Ponudba za prevzetje poprave ceste Podrošt-Petrovobrdo«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 50% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob navadnih uradnih urah.

Deželni odbor kranjski,

Ljubljana, dne 29. julija 1909.

2104 **Zahvala.** 1-1

Za mnogobrojne izraze tolažilnega sočutja, ustmeno ali pismeno nam izkazanega v prebriskih dnevih mučne bolezni in prezgodnje smrti našega iskreno ljubljene brata, očeta, soproga in svaka, gospoda

Josipa Rott-a

župnega organista in povodnje v Zagerju ob Savi izrekamo javno prisrčno zahvalo vsem, ki so na katerikoli način izdatno tolažili, posebno pa vsem onim, ki so dejansko pokazali svoje sočutje s tem, da so se vdeležili pogreba njegovega ter pripomogli, da se je taisti v posebno tolažbo tako veličastno izvršil. Imenoma izrekamo to zahvalo preč. g. dekanu M. Riharju, ki je blagovolil voditi žalobni sprevod; preč. g. svetniku M. Saje-tu, prefektu K. Gros-u, župniku I. Oček-u ter šmartinskemu gospodu kaplanu Fr. Krišche, ki so od daleč prihiti povelicati njegov pogreb; nadalje velečislavemu učitelstvu obeh šol, zlasti se zagorskemu šolskemu voditelju g. Janko Levstiku in njegovemu slavnemu pevskemu zboru za pretresljive žalostinke pred hišo, v cerkvi in na grobu, in v pokoj g. nadučitelju P. Gros-u za orgljanje; nadalje slavnemu del. bralnemu društvu in posojiln. odboru ter častitljivi dekliški Marijini družbi; enako slavnemu zastopstvu rudniškega in steklarskega uradništva, vsem 3 slavnim občinskim odborom, slavnemu c. kr. poštnemu uradu ter slavnemu c. kr. orožništvu. Končno in prav posebno toplo zahvalo izrekamo domačima gg. kapelanoma, ki sta opetovano blagodejno tolažila predragega rajnika v njegovi mučni bolezni ter veleblagorodnemu zdravniku dr. Rudež-u za njegovo vestno lečenje, in vsemu slavnemu občinstvu, ki ga je v nepričakovano velikem številu sprejelo na njegovi zadnji poti do hladnega groba, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev. Bog vsemogočni povrni vsem prav obilno!

Zagorje ob Savi, 29. julija 1909.

Gotard Rott
župnik in
vsi ostali žalujoči.

Belokranjska vinarska in sadjarška zadruga v Metliki

2108 objavlja, da je kupil od nje 1-1

g. Jož. Balon (gostilna pri Fajmoštru)

Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 5

nekoliko dobrega metliškega vina

katero se slavnemu občinstvu priporoča.

2110 3-1

Podružnice

Spljet, Celovec

in Trst

Delniška glavnica

K 3.000.000.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter je obrestuje po čistih

1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev in po dnevnem kurzu.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Podružnice

Spljet, Celovec

in Trst

Rezervni fond

K 300.000.

Odgovorni urednik: Ivan Stefo.